

Heisbourg schetst somber beeld van EU in crisis

Lezing van Franse politicoloog Heisbourg in Den Haag

[Achtergrond](#) - 16 oktober 2015 - Auteur: Marja Verburg

De Franse politicoloog François Heisbourg sprak zich donderdag tijdens een lezing in Den Haag uit voor meer samenwerking tussen de EU en Turkije om de vluchtelingen crisis het hoofd te bieden. 's Avonds kondigde Brussel het EU-Turkije Actieplan aan.

Op het moment dat Heisbourg op uitnodiging van de Atlantische Commissie en het Duitsland Instituut zijn lezing in Nieuwspoort in Den Haag geeft, is van het [EU-Turkije Actieplan](#) nog niets bekend. Heisbourg gaat in op een vraag over Merkels bezoek aan Turkije, dat voor dit weekend gepland staat. “Wat ik zou willen, is een nieuw hoofdstuk in de samenwerking tussen Turkije en de EU”, zegt de Franse politicoloog.

Heisbourg is voorzitter van het Geneva Centre for Security Policy en het International Institute for Strategic Studies in Londen en geldt als belangrijke veiligheidsexpert.

Samenwerking met Turkije is natuurlijk niet makkelijk, zegt Heisbourg, zeker niet met de komende verkiezingen in het land. President Erdogan doet denken aan Poetin, met de contradicties in zijn beleid. Maar Turkije is geen revisionistisch land, zoals Rusland, en het voert een verstandig buitenlands beleid. Met Erdogan kun je misschien wel zaken doen, denkt hij.

'Turkije is geen revisionistisch land als Rusland en het voert een verstandig buitenlands beleid'

Niet dat dat leidt tot toetreding van Turkije tot de EU, zegt hij erbij. Veel Turken hebben Europa inmiddels de rug toegekeerd. Maar Europa kan Turkije tegemoet komen met een genereus visumbeleid. Er kan wellicht gepraat worden over de inrichting van *safe havens* in Syrië. En achter de schermen wordt volgens Heisbourg al langer gewerkt aan een oplossing van de Cyprus-crisis. “Dat zijn allemaal belangrijke thema's voor Turkije”, zegt hij.

Plan van een Duitser

In economisch opzicht valt er ook wat te halen in Turkije, houdt de Franse denker

het Haagse publiek voor. Frankrijk en Duitsland doen dat al, Nederland zou daar ook z'n voordeel mee kunnen doen. Maar een goede relatie tussen de EU en Turkije helpt vooral bij de aanpak van het vluchtelingenprobleem. En als iemand geschikt is om zo'n boodschap in Turkije over te brengen, is het Merkel, zegt Heisbourg. Juist omdat ze altijd sceptisch was over Turkse toetreding tot de EU. Dat maakt toenadering van haar "des te indrukwekkender".

Het plan om met Turkije afspraken te maken om de vluchtelingenstroom in te dammen komt van een Duitser, vertelt Heisbourg. Gerald Knaus is voorzitter van de denktank European Stability Initiative (ESI). Knaus noemde het 't Merkel-plan, Heisbourg heeft de voorkeur voor een meer Europese naam, maar het komt neer op wat eurocommissaris Timmermans en Turkije hebben afgesproken: de EU helpt Turkije met de opvang van Syrische vluchtelingen - Heisbourg: "dat zijn er 1,9 miljoen. De Turken klagen nog niet zo hard als de Hongaren maar dat zijn er echt veel" - in ruil voor visa voor Turkse burgers. "En dan hoeven mensen ook niet meer met bootjes naar Europa."

Heisbourg zou verder graag de oprichting van een Europese asielinstitutie zien, die een Europees vluchtelingenbeleid gaat maken en uitvoeren. Om dat te kunnen laten werken, mogen de lidstaten alleen een adviserende rol spelen, geen beslissingen nemen. "Als een equivalent van de Europese Centrale Bank."

'Merkeln'

'Misschien moeten we onze visie veranderen op wie Merkel werkelijk is'

De Franse politicoloog spreekt zijn bewondering uit voor Merkel en de manier waarop ze met de vluchtelingencrisis omgaat. "Merkel heeft niet de reputatie van iemand met een langetermijnvisie", zegt Heisbourg met een glimlach. Hij refereert aan het nieuwe Duitse werkwoord '*merkeln*'. "Dat betekent: afwachten en dan een korte-termijnbeslissing nemen. Maar dit gezegd hebbende ben ik onder de indruk van hoe ze omgaat met de vluchtelingencrisis, zowel politiek als moreel." Ze heeft haar lot echt in de waagschaal gelegd en neemt daarmee een groot risico, zegt Heisbourg. "Misschien moeten we onze visie veranderen op wie ze werkelijk is."

De Franse veiligheidsexpert spreekt uitstekend Engels, rustig en deskundig en met de nodige humor. Maar het beeld dat hij van Europa in crisis schetst is zeer somber. Nog los van de vluchtelingencrisis is er de economische en financiële crisis, een veiligheids crisis en een crisis binnen de EU zelf, over de manier waarop de EU georganiseerd is.

Heisbourg voorspelt dat we van eurocrisis naar eurocrisis zullen blijven gaan, dat we de euro steeds opnieuw zullen moeten redden en dat dat ten koste gaat van economische groei. “Daarmee moeten we leren leven.”

‘Europa zou moeten leren strategisch te denken en te handelen’

Als het gaat om de veiligheids crisis zou Europa onder meer moeten leren strategisch te denken en te handelen. Poetin richt zich op China nu hij problemen heeft met de EU, zegt Heisbourg, maar Europa zou die Chinese kaart ook kunnen spelen. “Ik denk dat de EU belangrijker is voor China dan Rusland.” Maar Heisbourg heeft er weinig fiducia in dat Brussel daartoe in staat is.

“Het ziet er somber uit”, zegt Heisbourg. Toch is het “als je het vergelijkt met wat onze ouders en grootouders hebben meegemaakt, niet buitengewoon of buitenproportioneel.” De spanningen stijgen, de problemen zijn zeer complex, “maar we hebben met de middelen die ons ter beschikking staan geen reden om te denken dat we deze uitdagingen niet aan kunnen.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/13539/heisbourg-schetst-somber-beeld-van-eu-in-crisis>